

KISGRAFIKA



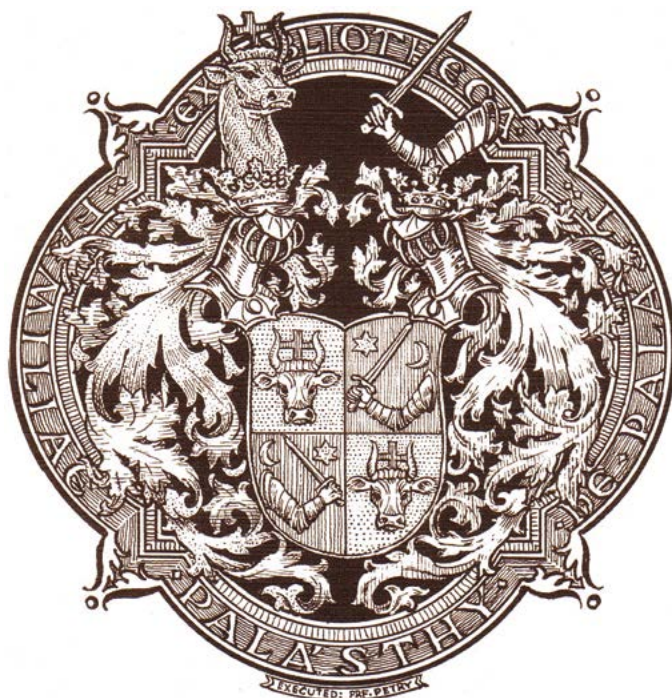
60. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.

Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület”

Postacím: 2045 Törökbálint, Bartók Béla u. 2., internetcím: www.kisgrafika.hu

Szerkesztő: Vasné dr. Tóth Kornélia

Felelős kiadó: Antalné Tari Zsuzsanna ügyvezető; e-mail: titkar@kisgrafika.hu



Petry Béla grafikája, P1 (1986), 92×88

T A R T A L O M

Vasné dr. Tóth Kornélia: In memoriam Palásthy Lajos (1931–2020)

Gaál Zsigmondné: Dr. Boros Edit (1949. Celldömölk – 2020. Ajka) emlékére

Tamus István – Fátyol Zoltán – Kónya Ábel: Debrecenért – Debrecenart. A GADE 20 éves jubileuma

Vasné dr. Tóth Kornélia: Interjú Börcsök Attila művésztanárral

Vasné dr. Tóth Kornélia: Híres gyűjtők könyvjegyei az OSZK-ban. Nagy Dezső (1911–1981)

Várkonyi Zsolt – Vasné dr. Tóth Kornélia: Várkonyi Károly kisgrafikai alkotásjegyzéke (I.)

HÍREK – LAPSZEMLE – EGYESÜLETI HÍREK



2021/1



IN MEMORIAM PALÁSTHY LAJOS (1931–2020)



Szomorú szívvel értesültünk arról, hogy Palásthy Lajos, körünk több évtizeden át oszlopos tagja, egykori titkára 2020. november 16-án, 89 éves korában elhunyt. Halálával nagy veszteség érte egyesületünket. Példaértékű, amit időben és energiában a kisgrafikakör működésére fordított, kiemelkedő, amit ex libris gyűjtőként véghez vitt.

Végzettségét tekintve gépészmérnök, finommechanikai szakmérnök volt, a budapesti Rádiótechnikai Gyárban dolgozott. Egyik munkatársa, Sós Zsigmond hívására kezdett el járni a Kisgrafika Barátok Köre alkalmaira, 1959 májusától. Az 1990-es években a pécsi csoport megerősödése idején Katona Gáborral és Ürmös Péterrel egy időre átjelentkezett a fővárosi csoportból Pécsre. Dr. Vida Klára lemondása után, 2000 őszétől 2015-ig töltötte be a KBK mint országos szervezet titkári tisztét. E minőségében a *Kisgrafika* folyóirat felelős kiadója is volt; titkársága alatt és az azt követő években komoly szerepet töltött be a lap szerkesztésében, 2019 elejéig.

Tevékenyen részt vett hazai és nemzetközi ex libris találkozók, kiállításokon. Rendszeresen eljárt a hazai országos kisgrafikai találkozókra, köztük a Ceglédi Ősz kulturális hetek keretében az 1970–1980-as években szervezett alkalmakra, emellett Pécsre, Szegedre, Ajkára. Külfölddel is aktívan tartotta a kapcsolatot, különösen az osztrák, német, dán, finn ex libris egyesülettel és tagjaival. Az 1990-es években részt vett a kelet-közép-európai gyűjtők számára szervezett regionális kongresszusokon, a Duna menti Országok Nemzetközi Ex lib-

ris Találkozóján. A nemzetközietek közül jelen volt a XX. FISAE Nemzetközi Ex libris Kongresszuson Weimarban (1984), két év múlva Utrechtben (1986), majd hosszabb kihagyás után 2002–2010-ig mindegyik nemzetközi ex libris találkozón (Frederikshavn, Wels, Nyon, Peking, Isztambul), utóbbiakon már mint a kör titkára.

Szakírói munkássága is jelentős. A grafikusokat – köztük Andruskó Károlyt, Nagy Árpádot, Németh Nándort, König Róbertet – méltató cikkei, kiállítási beszámolóit mellett több recenziója jelent meg a *Kisgrafika* folyóiratban. Önálló katalógusokat is szerkesztett: 1994-ben Haranghy Jenő, 1999-ben Németh Nándor kisgrafikai alkotásjegyzékét. 2009-ben fő szervezője és kezdeményezője volt a KBK 50 éves jubileumi rendezvényeinek, melyre az irányításával *A Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület jubileumi évkönyve (1959–2009)* címmel kiadvány is megjelent.

A *Kisgrafika* folyóiratban 1973-ban *Hogyan lettem kisgrafika gyűjtő?* címmel maga vallott gyűjtői pályája elindulásáról. Az első ex libriseket 1959–1961 között Kaviczky Zoltán, Sós Zsigmond, Drahos István készítette a számára, ezek részkarok, fametszetek, klisék. Több grafika a foglalkozására utal, például Sós Zsigmond „Ex libris dipl. ing. Palásthy L.” feliratú grafikája 1960-ból akkori munkakörét, a szerszámkészítést jelképezi: könyv, körző, és az előtérben egy fémipari sajtóoláshoz látható, a feldolgozandó fémszalaggal. Több gyűjtővel levelezés útján lépett cserekapcsolatba, a címetek Réthy Istvántól és Szilvássy Pálnétól kapta. Ex libris gyűjtői tevékenységében felesége, Palásthy Lajosné született Paulovits Mária (1939–1999) is támogatta, akinek a nevére szintén készült kisgrafika.

Palásthy Lajos aktív gyűjtővé válva, az utóbbi időben – saját bevallása szerint – kb. 50-60 000 lapos kollekcióval rendelkezett, köztük ex librisekkel és alkalmi grafikákkal (születési értesítők, karácsonyi, újévi lapok stb.). A lapokat országonként, azon belül a művészek neve szerinti ábécérendben tárolta, dobozokban. Gyűjteményének megalapozásában nagy szerepe volt Réthy Istvánnak, Soó Rezsőnek, Reisinger Jenőnek és Illyés Sándor Lászlónak, akik több száz darabos duplumpéldányaikat bocsátották a rendelkezésére. Kollekcója az 1980-as évek elején Pinterits Tibor – a Magyar Exlibris-gyűjtők és Grafikabarátok Egyesülete (MEGE) egykori életre hívója – hagyatékának felvásárlásával jelentősen gyarapodott, 10 ezer feletti ex libriszel. Kelemen Béla budapesti orvos özvegye férje hagyatékából bocsátott több száz lapot Palásthy részére. A ceglédi Bezzegh Ernő halála után, 1983-ban kb. 2800 darabos ex libris gyűjteményét szintén Palásthy Lajos vette meg az özvegytől.

Palásthy saját nevére szólóan 140 körüli ex librist készített. Kedvelt művészei a fegyelmezett vonalvezetéssel dolgozó alkotók voltak, köztük Csiby Mihály, Németh Nándor, Petry Béla. Maga legjobban a családtörténettel kapcsolatos lapokat szerette, ezek grafikusi Fery Antal, Jorga Ferenc, Petry Béla, Sólyom Sándor, Vincze László stb. Vallási-egyházi témák is nagy számban szerepelnek az ex librisein, példák erre Jánváry Zoltán, Novák Henrik lapjai – utóbbi Jónás próféta történetét dolgozza fel. Sok grafikája a természet szépségét mutatja be, de általában a művészre bízta, hogy milyen témát szerepeltet. Számos lapja kötődik ex libris kongresszushoz (pl. a welsi, a helsingöri kongresszusokhoz), ill. hazai ex libris találkozókhoz. Bordás Ferenc, Kékesi László, Nagy Arisztid mellett Várkonyi Károly, Imre Lajos, Nagy László Lázár, Ürmös Pé-



Imre László fametszete, X2 (2013), 120×92



Oriol M. Diví (spanyol) fametszete, X2, op. 222 (1983), 53×53

ter, Varga Antal, a Romániában élő Imets László, Kósa Bálint, Jorga Ferenc, Vecserka Zsolt, Klein Ervin, a Szlovéniában élő Salamon Árpád, a lengyel T. Wenhrynovicz, a finn Hannu Palasmaa, az osztrák Maria Bauer-Klimbacher nevét emelem ki a nevére ex librist alkotó grafikusok közül.

Palásthy Lajos gyűjteményéből többször rendeztek kiállítást, például 1990-ben *Karácsony a kisgrafika művészetében* címmel. 2012-ben saját névre szóló grafikáiból ajándékban részesítette az Országos Széchényi Könyvtár. Gazdag ex libris gyűjteményéből 2020 végén fia, Palásthy Imre indított el egy átfogó, folyamatosan bővülő honlapot (elérhetőség: <http://www.exlibrismuzeum.hu/>).

Egészségi állapotára, korára hivatkozva vonult vissza a KBK titkári és a *Kisgrafika* folyóirat szerkesztőségi posztjáról az utóbbi években, de az ex libris, kisgrafika műfaj iránti elkötelezettségét mindvégig megőrizte. Sokunkra nagy hatással volt az ő elhivatottsága. A KBK nevében fájó szívvel búcsúzunk tőle. Nyugodjon békében!

Vasné dr. Tóth Kornélia

DR. BOROS EDIT (1949. CELLDÖMÖLK – 2020. AJKA) EMLÉKÉRE

Pedagógus szülők első gyermeke volt. Ajkán járt iskolába, a Bródy Imre Gimnáziumban érettségizett. Szegeden a Tanárképző Főiskola magyar–orosz szakán szerezte első diplomáját, majd az ELTE Bölcsészettudományi Karán a következőt magyar–orosz–esztétika szakon. Bölcsészdoktor lett. Közben Somlósárhelyen, Ajkán, Veszprémben és Budapesten tanított. Újságírással is foglalkozott. Verseit 1994 óta közölték a lapok. Első kötete „Próbarepülés a tűzmadárral” címmel jelent meg. Alapító tagja volt a KBK ajkai csoportjának. Korrekt cserepartnernek ismerték. Cseh Gusztáv és Vén Zoltán ex libriseiből jelentős gyűjteménnyel rendelkezett. Magányos, zárkózott ember volt. Gimnáziumi osztályfőnöke visszaemlékezésével búcsúzunk tőle. (Padné Szabó Mária)

1963. szeptember elsején találkozom azzal a 34 gyermekkel, akik az anyémek lesznek, akikből a „nagy osztály” lesz. Ott ült közöttük az a szép arcú, nagy szemű, csöndes, okos, szorgalmas, erősen human érdeklődésű kislány, akiről most olyan nehéz írnom. Akkor sem volt könnyű a helyzete. Frissen megözvegyült édesanyja három kiskorú gyermekkel költözött Ajkára. Edit sokat segített otthon és az iskolában is, bárkinek, nyelvben, human tárgyakban. Előadásokat tartott a kortárs

magyar drámáról, szervezte az osztályt, egyértelmű volt, hogy pedagógus lesz. Csak azért ment főiskolára, hogy hamarabb segíthessen édesanyjának. De később doktorált nyelvészetből, a Somló és környéke földrajzi neveivel foglalkozott.

1996-ban jelent meg verseskötete *Próbarepülés a tűzmadárral* (Rím Könyvkiadó, Nyíregyháza) címmel. A kötetet Deák Ferenc illusztrálta. Finom tollú, gazdag kultúrájú, érzékeny lelkű költő versei. Nem tudunk róla sokkal többet, mint amit *Önéletrajz* című verse elárul:

„születtem / nem is oly rég / harang- és / erdőzúgás nevelt / tanultam / háborút békét / hallgatást is / nem keveset / megéltem hogy elhagynak / vágyak / apák / testvérek / szeretők / megtanultam / a barátság kertjét / művelni / ősz előtt / és tudok szerelmet-szellemet / idézni / szembenézni / ellenséggel, magammal / és megbékélni / a halállal.”

Pedig még csak középkorú, amikor ezt a számvetést írja.

Sokat utazott Rómától Japánig, az afrikai oázisoktól Skandináviáig, de mindig hazajött gyermekkorai tájaira, ahol „ámulva nézi / hogyan tér vissza / ha a Ság a napot issza / az őszi ködből / újra / a hol volt / hol nem volt / idő” (Időutazás Kemenesaljárja). Eljár a tokaji írotáborba, dolgozik a megyei könyvtárnak, mégis magányos. „Egyedül vagy, / akár egy hiányos mondat” (Színe és fonákja), „ha valaki felé kinyújtottam / kezem / mindig kifosztva / húztam vissza” (Úton-útfélen).

Aztán kezdett elmaradozni az érettségi találkozókról, a grafikai kiállítások megnyitóiról. Elérhetetlen, megtalálhatatlan lett. Végül: „eltűnni hirtelen / mint tékozló ... / életfogytiglan / vagy összezárv a önmagaddal.”

Gaál Zsigmondné



Csiby Mihály linómetszete, X3, op. 144 (1981), 81×56

DEBRECENÉRT – DEBRECENART. A GADE 20 ÉVES JUBILEUMA

A Grafikusművészek Ajtósi Dürer Egyesülete (GADE) 2020. október 22-én ünnepelte 20 éves jubileumát. Az évfordulós események részét képezte október 22-én emléktábla felavatása a debreceni Incognito Pubban, ahol az egyesület 20 évvel ezelőtt megalakult, majd az elhunyt tagok sírjainak felkeresése a Debreceni Köztemetőben. Aznap nyílt a Debrecenért–Debrecenart c. grafikai kiállítás a MODEM-ben, és a Kölcsey Központban rendezett gyűjteményes tárlat.



Várkonyi Károly linómetszete,
X3, op. 980 (1979), 108×60

A Dürer nevét viselő, 2000 őszén alakult művészeti egyesület már létrejötté idején jóval többre vállalkozott annál, mint hogy pusztán baráti és szakmai kapcsolatokat erősítő szervezetként működjön. A névválasztás szimbolikájában egyfelől azon klasszikus grafikai értékek tisztelete mutatkozik meg, amelyek évszázados hagyományokban gyökereznek Európában, hazánkban és a grafika műfaját a nyomdászattal és a felvilágosult oktatással a kezdetektől szorosan összekapcsoló Debrecenben. Másfelől szellemi folytonosságot teremt a 20. század 30-as éveiben a városban működő, grafikusokat és gyűjtőket összefogó Ajtósi Dürer Céh tevékenységével.

A folyamatos alkotómunka támogatásán túl a GADE küldetésének lényege a grafika művelésének népszerűsítése, a műfaj életben tartása és sokszínűségének megőrzése. Ebben a hagyományos technikai felosztás (magas-, mély- és síknyomás) minden eleme megjelenik – különös tekintettel a linómetszésre, a rézkarcra és a litográfiára. Üde színfolt a ma már ritkán használt technika, a mezzotinto megjelenése a tagság körében. Az európai grafika ötszáz éves történetében kanonizált sokszorosító technikák mellett az egyesület természetes módon fogadta be a modern kori törekvéseket a művészi igényű számítógépes grafikák formájában.

Két évtizedes jelenlétünk és munkánk alapján időszerűnek látjuk egy saját gyűjtemény létrehozását – utalva az egykori

Ajtósi Dürer Céh működésének gyűjtői jellegére –, teljessé téve a szellemi folytonosságot. Ez a szándékunk példaértékű és egyben hiánypótló lehet, hiszen a kortárs grafika szervezett, közgyűjteményi formában való szakszerű gyűjtése országos szinten is sok kívánnivalót hagy maga után. Lokális szinten pedig figyelemfelhívásnak tekinthető az egyesületi keretek között létrejövő kollektív: az utóbbi évtizedek városhoz kötődő kortárs művészetének koncepciózus gyűjtése, feldolgozása és bemutatása stabil intézményi háttér hiányában.

A most látható kiállítás munkáinak túlnyomó része erre az alkalomra készült szabadon értelmezhető, csupán néhány megkötést tartalmazó koncepció mentén. Ezek formai, külsődleges jegyeket határoztak meg és nem tartalmiakat. A szabadon választható médiumok lehetővé tették korábbi darabok nagyméretű printekre váltását, amelyek így új megjelenést, ezzel új képi hatást nyertek. Az ily módon létrejött grafikai anyag igen változatos, számos (egyedi és sokszorosítható) eljárás szemlélhető egymás mellett, jól reprezentálva az egyesület tagjainak különböző művészi attitűdjét, szakmai irányultságát és elkötelezettségét. Az előbb vázolt grafikai gyűjtemény fontos részét jelenti majd az a válogatás, amely e kiállítás anyagából származik valamennyi kiállító művész felajánlásaként.

A két helyszínen kiállító művészek, GADE-tagok: B. Nagy Gabriella, B. Orosz István, B. Zeikfalvy Anna, Barta János, Bogdándy György, Börcsök Attila, Burai István (†), Vitéz Dombi Géza Zsigmond, Dóró Zsolt, Fátyol Zoltán, Fehér Csaba, Gárdonyi Sándor, Gonda Zoltán, Grela Alexandra, Holló-Csejte Kinga, Imreh Sándor, Józsa János (†), Kónya Ábel (alelnök), Kovács Viktória, Kunhegyesi Ferenc (meghívott alkotó), Kurucz Tímea, L. Ritók Nóra, László Ákos, Lente István, Lénárt Attila, Lukács Gábor, Magyar Mihály, Mallár Gabriella, Máthé András, Nagy Sándor Zoltán, Papp Károly, Pelei Katalin, Rác Imre (meghívott alkotó), Subicz István, Szepessy Béla, Székely Géza, Szilágyi Imre, Tamus István (elnök), Toró József, Torok Sándor (†), Török Anikó, Varga József, Várkonyi Károly (†), Velényi Rudolf, Vincze László.

Tamus István (grafikusművész, GADE-elnök)

Fátyol Zoltán (festő- és grafikusművész, GADE-alapító tag)

Kónya Ábel (képzőművész, GADE-alelnök)

(Forrás:

<http://www.modemart.hu/debrecenert-debrecenart-nyitonap/>)



Börcsök Attila linómetszete, X3 (2013), 110×75

INTERJÚ BÖRCSÖK ATTILA MŰVÉSZTANÁRRAL

A Kisgrafika 2014/2. számban már készített veled interjút Ürmös Péter a Bálványosi művészportrék sorozatban, általánosan a grafikai, részben a kisgrafikai munkásságodról. Akkor azt nyilatkoztad, hogy 2014-ig 34 ex librist készítettél. Azóta eltelt több év. Tudjuk, hogy Debrecenben élsz és alkotsz. Továbbra is a debreceni Medgyessy Ferenc Gimnázium és Művészeti Szakközépiskolában tanítasz? Esetleg másutt is? A tanítás hogyan befolyásolja művészi pályafutásod?

Igen, továbbra is a gimnázium művészeti képzésében tanítok. Azzal talán nem mondok újdonságot, hogy a tanítás, a pedagógiai pálya sok időt és energiát igényel, ami mellett néha igazán kevés idő marad az alkotásra. Ugyanakkor remek lehetőség, hogy az iskola grafikai műhelye egész évben a rendelkezésemre áll, így ha valamilyen gondolat megfogalmazódik, formát ölt bennem, nem akadályoz az időn kívül semmi a megvalósításban. Emellett a tanítási folyamatban feltűnő „problémák”, kísérletezések sokszor ösztönzőleg hatnak, ébren tartják az alkotókedvet. A tervek, elképzelések pedig megvárnak, átgondoltabbá válnak, szelektálódhatnak, ha hosszabb az érési folyamat. Fontos változást hozott az életemben a kisfiam megszületése is, amely ugyan többletidőt nem, de biztonságot és nyugalmat teremtett körülöttem, amely szintén pozitívan hatott művészi pályámra.

Grafikai munkásságodban mekkora részt tesz ki a nagymellett a kisgrafika? Milyen ösztönzésből kezdte el kigrafikával foglalkozni (te magad is állítottad, hogy bizony sajnos kisebb az elismertsége, mint a nagygrafikáknak)?

Régebben több kisgrafikát készítettem. Az elmúlt 2-3 évben inkább olyan technikákkal kísérleteztem, melyek nagyobb méretet kívánnak. Ha arányosítanom kellene, azt mondanám, munkáim egyharmadát teszik ki a kisgrafikák. A főiskolán kezdtem el egy tanárom ösztönzésére kisgrafikával, ex libris készítéssel foglalkozni. Nagy dolog volt számunkra, hogy tanulónként is részt vehettünk nemzetközi kisgrafikai pályázatokon, bekerülhettünk katalógusokba. A fő ok azonban – amiért pályám elején szinte kizárólag kisgrafikákat készítettem – a kisméretűsége jellemző intimitás, és annak kutatása, hogyan lehet a legkevesebb eszközzel egyszerű, tiszta kifejezést létrehozni, elhagyva a legtöbb „fokozó” eszközt. Ezekre a kísérletekre pedig a kisgrafika tökéletesen megfelelt, nagyon sok dologra megtanított.

Kisgrafikáid feliratát szemlélve látható, hogy szeretsz pályázatokra készíteni lapokat. Többször indultál külföldi, például olasz pályázatokon. Mesélnél ezekről?

Igen, leginkább pályázatokra készítek ex libriseket. Szerencsére éves szinten sok nemzetközi kiírás van, változatos témákban. Kezdetben a témák alapján válogattam és készítettem grafikai lapokat azokra a pályázatokra, melyeket érdekesnek találtam, mostanában inkább meghívásokra küldök munkákat. Természetesen vonz a megmérettetés is, illetve a kiállítás lehetősége. Olaszország több szempontból is kedves a számomra. Rendkívül aktív az ex libris élet, sok a pályázat. Itt kaptam az első komolyabb szakmai elismerést, és részt vettem egy pályázathoz kapcsolódó kongresszuson is Milánó mellett Lomnagóban. Felejthetetlen élmény volt, nagyon sok pozitív visszhanggal. A 2010-es Sandro Botticelli 1510–2010 pályázatot Botticelli olasz festő halálának 500. évfordulójára a



Börcsök Attila rézmetszete, C2 (2010), 140×80

comói Lomazzo város tanácsa hirdette meg mint nemzetközi ex libris versenyt. Akkoriban épp a rézmetszet technikájával foglalkoztam, így felkeltette az érdeklődésemet a reneszánsz téma. Botticelli munkásságának két ékkövét (Tavaszi, Vénusz születése) volt is szerencsém látni korábban Firenzében, így ennek a két műnek a számomra harmonikus szépséget képviselő karaktereit párosítottam össze egy kompozícióban.

Olaszországi szerepléseim nyomán 2014-ben tagnak hívtak az Associazione Nazionale Incisori Italiani, és a Gruppo Arte Casale társasággal is tartom a kapcsolatot.

Melyik mű, művek hozták a legnagyobb elismerést?

Kisgrafikák közül, ha szakmai elismerésekre gondolok, akkor a lomnagói ex libris pályázatokat említem meg, ahol egy harmadik és egy negyedik helyezést értek el a lapjaim (a Lumière fivérek megörökítő mozaik témájú, és egy Shakespeare-tematikát feldolgozó ex libris). Ezek után kaptam felkéréseket és meghívásokat. Egy időre mondhatom bekerültem az európai „vérkeringésbe”. A szakmai díjak mellett viszont mindenképpen megemlíteném a „100 éves a Debreceni Egyetem” című – a Kossuth Lajos Tudományegyetem Baráti Köre által szervezett – ex libris pályázaton a közönség által nekem szavazott díjat, hiszen azok az emberek ítélték nekem ezt az elismerést, akik a mindennapjaikat élték ebben az intézményben.

A pályázatok mellett készítettél lapokat konkrét személyek számára is. Például a Börcsök Lajos nevére szóló (2013) édesapádnak készült, az arcképével. Megtudhatnánk néhány ilyen ex libris elkészülésének konkrét élményi hátterét?

A családom valamennyi tagjának készítettem ex librist. Mindenben támogattak és mindig elismeréssel nézték a munkámat. Érdekes szokásaiknak, karakteres személyiségüknek köszönhetően élvezetes munka volt számukra grafikai lapokat készíteni. Édesapám gyermekkori vágya volt, hogy galambokat tarthasson. Ez nemrégiben meg is valósulhatott. Olyan végtelen türelemmel, odafigyeléssel törődött ezekkel a madarakkal, ami számomra egy kivételes dolognak számított. A fiam is „galambos Papának” nevezte el. Ezt a beteljesülést sze-



Börcsök Attila linómetszete, X3 (2013), 95×105

rettem volna megörökíteni, melyhez kiváló alkalmul szolgált egy ex libris készítése.

A Börcsök Máté nevére szóló ex librisek (2016) ábrázolásvilága a csodaszarvassal és a turullal a magyarság eredetmondáira utalnak. Miért pont ezt a témavilágot választottad a fiad nevére szóló ex libriseken? Azt hiszem, kevés gyermek van, akinek egyévesen ilyen ajándékot készít az édesapja...

Abban az időben egy nagygrafikai sorozatot készítettem felkérésre eredetmondáink témakörében. Sokat olvastam és tájékozódtam a témában, és akarva-akaratlanul asszociatív módon megfogalmazódott bennem a szándék, hogy ebben a mesés-csodás hangulatban készítsék ex librist egy csodálatos kis lénynek, a fiamnak. Bár még akkor nem értette, hogy mi ez, engem örömmel töltött el a tudat, hogy ilyen módon megajándékozhattam.

A technikát tekintve főleg linó- és rézmetszetű lapokat alkotasz. Gyakori kombináció, hogy linómetszeteidet borzolások technikával egészíted ki. Mondanál erre példákat?

Kezdetben sokat dolgoztam klasszikus magas- és mélynyomású technikákkal. A szakdolgozatomat a rézmetszésről írtam, és kerestem a módját, hogyan lehetne ezt a nemes technikát feléleszteni, hagyományait korszerű látásmóddal kombinálni. Kísérletezéseim vegyes megoldásokhoz vezettek, melyekben magas- és mélynyomású technikákat kombináltam, kezdetben a linómetszetet a rézmetszettel. A korai kísérletek során rá kellett jönnöm, ezt a két technikát nem tudom szerves egésszé keverni, ezért a rézmetszetet felváltotta munkáimban a mezzotinto, mely technikával ekkoriban kezdtem el foglalkozni. Ezek a kísérletek hamar pozitív visszhangokat keltettek. Az egyik első ilyen kisgrafikai munkám a Lumière fivéreket ábrázoló, már említett ex libris, mely díjazott munka lett Olaszországban. Két évvel később a Shakespeare-témát is ezzel a két technikával dolgoztam fel, utóbbit szintén szakmai elismerésben részesítették, nagy tetszést váltott ki. Gyakorlatilag ezóta leginkább ezzel a kombinálással készítettem ex libriseket Tóth Zsuzsa részére, illetve különböző pályázatokra.

A rézmetszés és a linómetszés kombinálása teszi különlegessé a londoni nyári olimpiai játékokra (2012) szóló ex libriseket. Ezek milyen pályázatra készültek?

Ezek a lapok a kezdeti kísérletek időszakából valók, viszont a szerencsésebb elegyítések példái. Egy gdański pá-

lyázatra készültek, melyre a londoni játékok tematikája volt meghatározva. Mint sportszerető ember hamar rávettem magam a „feladatra”, és egy olyan kompozíciót kerestem, amelyben harmonikus egyensúlyban jelenik meg ez a két markáns technika. Ez a két munka később Olaszországban is kiállításra került. Az antikvitás klasszikus görög sportolószoobrai és sportágakat megjelenítő vázafestményrészletek építik fel.

Az olasz Massimo Battolla nevére több ex librist is metszettél 2013-ban, melyek mindegyikén megjelenik Dante olasz költő portréja. Ezek a lapok milyen alkalomból készültek?

Az olasz gyűjtő levélben keresett meg és kért, készítsék számára lapokat Dante *Isteni színjáték* című műve alapján, egy ottani pápalátogatás tiszteletére szervezett kiállítás kapcsán. Levelében leírta azoknak az énekeknek a számát, melyekhez még nincs ex librise. Ezekből választottam ki két jellemző figurát, Kharón (az alvilág révésze) és Kerberosz (háromfejű kutya, az alvilág őrzője) alakját, ezek jelennek meg a két lapon, illetve Dante klasszikus portréja.

Érdekelne, hogy te melyiket tartod a legsikerültebb ex librisednek? Miért?

Ez nehéz kérdés... Talán a Tóth Zsuzsa nevére 2012-ben készített lap az, amelyikkel a leginkább elégedett vagyok. Számára valószínűleg nem tudnék ennél jobb grafikát készíteni. Úgy érzem ennek a munkának a képi világában (a kitárt karokkal, pillangókkal) sikerült legteljesebben megfogalmaznom feleségem érzékeny, finom lényének teljes egészét. Teljesül benne az a magam számára kitűzött másik cél is, hogy egyszerűen, tisztán jelenítsem meg gondolataimat.



Börcsök Attila grafikája, X3+C7 (2012), 140×90

Mely új törekvések jelentek meg a nagy- és kisgrafikai munkásságodban az utóbbi években? Alátámasztanád konkrét művekkel?

Egészen pontosan 2015 év elején határoztam el, hogy több időt szentelek a mezzotinto eljárásnak és a nagygrafikai munkáknak. El is kezdtem egyre nagyobb méretben dolgozni, és megpróbáltam a lehető legtöbbet megtapasztalni a technikából. Ennek az időszaknak a lenyomatai az *Almák*, a *Szegek*, a *Reformáció 500* kiállításra készült *Hezitáció* című munkám, vagy épp a debreceni GADE grafikai gyűjtemény kiállításán bemutatott *Anamorfózis*. Kisgrafikában nem voltam túl aktív az elmúlt pár évben, de tovább kísérleteztem a mezzotinto-linómetszet párosítással, úgy gondolom sikeresen.

Mely kiállításokon szerepeltél legutóbb? (2013-ig közölte a 2014/2-es Kisgrafika újság a főbb egyéni és csoportos kiállításaid listáját, jó lenne folytatni őket.)

Az egyéni kiállítások szervezését egy új, nagyobb kiállítási anyag létrehozása miatt (melyen még mindig dolgozom) nem nagyon erőltettem az elmúlt években. 2019-ben a Székelyhídi Ady Endre Magyar Kulturális Központban, 2020-ban a Nyíregyházi Városi Galériában állítottam ki, utóbbi helyen *Magasan-mélyen* címmel. Csoportos kiállításokon szerepeltem inkább Lomnagóban (2014, 2018), a *Reformáció 500* országos grafikai tárlaton (2017), a GADE grafikai gyűjtemény kiállításán (2018) és Hatvanban a galériában (2019), illetve a Derecskei Grafikai Művésztelep (2014–2019) és a Nyíradonyi Művésztelep kiállításain (2014–2019). 2020-ban a GADE 20 éves jubileumi tárlatán Debrecenben.

Milyen új grafikákban, témákban, pályázatokban gondolkodol a jövőre vonatkozóan?

Lehetőség szerint megpróbálok több időt szentelni a grafikának. Szeretnék egy javarészt új munkákból álló kiállítási anyagot összehozni, főleg borzolásos lapokból. Tervezem az aktívabb részvételt a nemzetközi kisgrafikai porondon is, nézegetem a pályázatokat, barátkozom a tematikákkal és a határidőkkel. Új témákkal természetesen folyamatosan foglalkozom gondolatban, de a megkezdett sorozataimat szeretném elsősorban befejezni, és ha lehetőségem lesz, bemutatni.

Számomra is készítettél ex librist 2019-ben, Ady Endre halálának 100. évfordulójára. Ez Ady portréját és A föl-földobott kő c. versét idézi, illusztratív módon, a töled megszott igényes és szép kivitelezéssel.

További sok sikert kívánok a munkásságodhoz! Köszönöm a beszélgetést!

Vasné dr. Tóth Kornélia

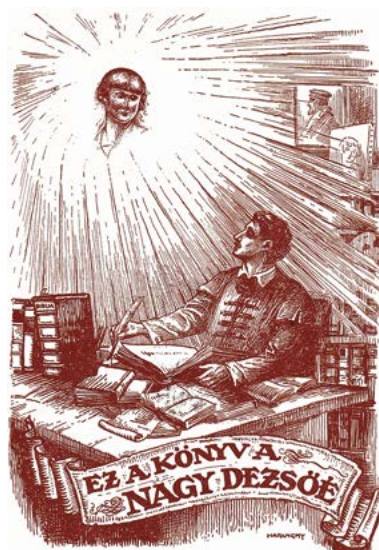
HÍRES GYŰJTŐK KÖNYVJEGYEI AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRBAN

NAGY DEZSŐ (1911–1981)

Idén 110 éve született és 40 éve halt meg Nagy Dezső debreceni lelkész-könyvtáros, a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárának könyvtárosa, egyházművészeti és ex libris gyűjtő. Kiemelkedő szerepet töltött be a debreceni ex libris életben.

Az egyetem elvégzése után kezdte gyűjteni a népművészeti tárgyakat, különböző vidékek faragott fejfáinak fényképeit, rajzait, régi pénzeket és könyveket, olajfestményeket, színes művészi levelezőlapokat és grafikákat, képzőművészeti könyveket, néprajzi kiadványokat. *A magyar fejfák és díszítmé-*

nyeik (1974) címmel összefoglaló kötete is megjelent. Maga is rajzolt. Jelszava szerint: „Dum spiro, colligo” (Amíg élek, gyűjtök).



Haranghy Jenő grafikája, P1, op. 379, 120×85

Ex librisek és kisgrafikák gyűjtésébe a debreceni Lehotai Nyomdában dolgozó ismerőse hatására fogott, a nyomdában találkozott először debreceni grafikusok ex libriseivel, fametszeteivel és rajzaival 1934-ben. Megismerkedett Réthy István jogásszal is, aki megláttatta vele a szisztematikus kisgrafika-gyűjtés szépségeit. Első ex librisét 1935 tavaszán maga rajzolta. Belépve a Debrecenben 1935-ben megalakuló Ajtósi Dürer Céhbe ex libriseket rendelt Menyhárt József, Mata János, Dobi Oláh István, Haranghy Jenő, Petry Béla és más művészekről. Dúccokról, klisékről maga is készített nyomtatokat.



Petry Béla grafikája, P1, 76×53

A gyűjtést a II. világháború okozta törés után is folytatta. Csatlakozott a Kisgrafika Barátok Köréhez. Az 1973-ban megalakuló debreceni helyi Ajtósi Dürer Exlibris-gyűjtő Körnek titkára, 1974-től örökös tiszteletbeli elnöke lett. Számos kiállítás rendezése és bemutatása fűződik a nevéhez. 1974-ben a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárában rendezett tárlaton 35 művésztől több száz alkotást mutatott be saját gyűjteményéből. Az ex libris és kisgrafika vonatkozásában szakirányú cikkei is megjelentek, például *Utazás az ex libris körül* címmel.

Mindenféle kisgrafikát gyűjtött. Külön dobozokban tárolta a magyar és a külföldi művészek grafikáit. A mappákon, albumokon, könyveken kívül gyűjteménye kb. 12 000 ex librisből és kisgrafikából állt, ennek több mint fele magyar vonatkozású volt. Illusztrációkat és könyvben megjelent fametszeteket is gyűjtött. Cserelapokkal rendelkezett többek között Andruskó Károly, Drahos István, Haranghy Jenő, Kertes-Kollmann Jenő, Menyhárt József, Németh Nándor, Petry Béla, Selmeczi Károly, Sterbenz Károly, Szabó László, Szoboszlai Mata János, Vágó János és Várkonyi Károly grafikusoktól. Egyes művészek munkáinak minél teljesebb beszerzésére törekedett, például Menyhárt József és Várkonyi Károly esetén. Nagyon kedvelte még Drahos István munkásságát.



Menyhárt József fametszete, X2 (1960), 122×65

Ex librisein gyakori a debreceni irodalmi vonatkozás, például Csokonai Vitéz Mihály, Fazekas Mihály, Tóth Árpád, Oláh Gábor költők portréja. A vallási motívumok közül a Debreceni Református Nagytemplom, a Biblia mellett a magyarságra utaló jelképek (a puszta, a betyár, a gémeskút) is vezérmotívumként szerepelnek. Készítettet ex librist a luganói XVII. Nemzetközi Ex libris Kongresszusra (1978).

Halálakor Várkonyi Károly és Józsa János debreceni grafikusok alkottak in memoriam lapot.

IRODALOM

1961. évi cserejegyzék, Kisgrafika Barátok Köre, Budapest, 1961. (különnyomat), 4.

LENKEY István: Nagy Dezső 1911–1981, Kisgrafika, 1981/2-3. sz., 41. (nekrológ)

LENKEY István: Találkozásaim az ex librisrel, Hogyan lettem gyűjtő?, Kisgrafika, 2008/1. sz., 6–8.

LENKEY István, IMOLAY: Debrecen, Kisgrafika, 1984/1-2. sz., 37–38. Meghívó a Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára éremművészeti és ex libris kiállítására, 1974. augusztus 29., KBK Irattár

NAGY Dezső: Nagy Dezső (1911–1981), Amíg élek, gyűjtők, Kisgrafika különszám, 1994., 18–19.

NAGY Dezső: Utazás az ex libris körül, Hajdú-Bihari Napló, 1973. november 27., 5.

Nagy Dezső levele Réthy Istvánnak, a KBK titkárának, Debrecen, 1976. április 11., KBK Irattár

TAKÁCS Béla: Érem- és ex libris kiállítás Debrecenben, Reformátusok Lapja, 1974. november 10., 3.

VASNÉ dr. TÓTH Kornélia: Múltunk neves ex libris gyűjtői, KBK Grafika-gyűjtő és Művelődési Egyesület, Budapest, 2019., 125–126.

Vasné dr. Tóth Kornélia

VÁRKONYI KÁROLY KISGRAFIKAI ALKOTÁSJEGYZÉKE, I. (1928–1937)



„Amikor az ex libriseiről beszélünk, olyan, mintha órára beszélénk. Munkája finom, precíz és sokatmondó volt. Semmi sem kerülte el a figyelmét. A formák egyensúlya, a fehér és fekete kontrasztja olyan ékkő-szerű, apró grafikákat eredményeztek, mint egy kivésett kámea. Munkáiban tükröződött emberi és művészi eleganciája. Nemeslelkűsége és lelkesedése mindenkit magával ragadott. Ő nem tűnt el, hisz itt maradtak művei, melyek mindörökké róla fognak beszélni. Ahányszor csak kezembem tartom egy ex librisét, csendes ima száll fel oda, ahol ő továbbra is figyel minket mosolygós, szerető szemeivel. Viszontlátásra, barátom. Hamarosan találkozunk!” – így írt búcsúsoraiban Mario De Filippis olasz ex libris gyűjtő Várkonyi Károly kisgrafikai munkásságáról. (Forrás: Várkonyi Zsolt: Várkonyi Károly grafikus és festőművész élettörténete, Debrecen, 2007, 88.)

Várkonyi Károly (1913–2001) grafikusművész halálának 20. évfordulójára emlékezve e számtól több részletben közöljük kisgrafikai alkotásjegyzékét. Ezt az 1976-os Várkonyi Károly kisgrafikai kiállítása (Kisgrafikai Galéria, Kisgrafikai füzetek sorozat, kiad. Eötvös Károly Megyei Könyvtár, Veszprém – Jókai Mór Városi-Járási Könyvtár, Pápa, 1976.) című kiadványban megjelent opuslista, a grafikus feljegyzései és a fellelhető grafikák alapján – a műveken szereplő írásmódot követve – fia, Várkonyi Zsolt állította össze. A most bemutatott jegyzék több ponton korrigálja és 2001-ig kiegészíti az 1976-ban kiadott opuslistát. Már az 1934-es évtől számos esetben kiigazításokra, cserékre, időnként grafikák betoldására volt szükség a korábbi katalógushoz képest, például az 1934-ben készült reklámgrafikák esetén, melyeket a veszprémi katalógus tévesen 1950-re jelölt. (Ezen időszak opusszámai emiatt nem mutatnak egyezést a két katalógusban.) A méretek jelölése is újdonság a régi listához képest, de ez csak azoknál a lapoknál volt lehetséges, mely a szerző rendelkezésére állt. A grafikák rendezésében Várkonyi Zsolt számára az Országos Széchényi Könyvtár anyagával segítséget nyújtott, a szöveget kiadás alá rendezte, szerkesztette: Vasné dr. Tóth Kornélia.

Rövidítésjegyzék:

exl. = ex libris

k. = könyve

lev. lap = levelezőlap

C3 = rézkarc

L = litográfia

X2 = fametszet (száldúc metszet)

X3 = linómetszet

X6 = plasztikmetszet

P1 = klisé

/2,3 = több dűről készült nyomat

/a = utólag betoldott grafikák, az időrend megőrzése érdekében sz×m = szélesség×magasság (a szerző jelölése szerint)

Megjegyzések:

A feliratoknál néhol rövidített, magyarázó szöveg szerepel. Hiányzó méret esetén nem maradt fenn a szerző által ismert példány.

Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)	Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)
1928.				1931.			
1.	Könyvem (nőalak tenyéren)	L	73×104	39.	Durkó István k. (kard és könyv)	P1	
2.	Gyuri könyve (könyvoszlopon ülő nő, lanttal)	L	80×105	40.	Rikli Antal könyve (könyv, Merkúr-bot)	P1	
3.	Apám könyve	X2		41.	Szántó Magda k. (metszőkések)	L	
4.	Magdi könyve	L		42.	Rácz Sándor k. (bohóc koponyával)	L	
5.	Exl. Takács József (kopjafák, turul karddal)	P1	78×115	43.	Ormósi Ferenc k. (páncélos lovag)	X3	
1929.				44.	Nádler István k. (visegrádi vár)	X3	
6.	Kékcsoka (madárfejek)	X2	100×100	45.	Édesapám könyve (férfi, karján gyerekekkel gyümölcsöt szed)	P1	54×90
7.	Kakasfej	X2	100×100	46.	Fába Rezső elköltözött (állatok könyvön)	P1	
8.	Várkonyi Károly könyve (férfialak ecsetekkel)	X2	63×92	47.	BUÉK Várkonyi K. (lóhere pohárral)	X3	
9.	En könyvem (kopjafa előtt térdelő alak)	X2	53×53	1932.			
10.	Nóri könyve	X2		48.	Kontsek Kornél k. (szőnyegen könyvek)	P1	
11.	Megérkezett Ildikó	X2		49.	Somorjai Norbert k. (könyv pénzeszsákkal)	P1	
12.	Anyám könyve	X2	55×75	50.	Schuster József k. (hegedülő alak)	X3	
13.	Weinek László könyve	X2		51.	Dr. Mecseki Rudolf k. (orvos álarccal)	X3	
14.	Várkonyi Károly könyve (szív alakzat, vőfély)	X2	75×100	52.	Dr. Kontsek Miklós k. (kereskedő ládával)	P1	
15.	Könyvem	X2		53.	Exl. Girsig Géza (görög bölc)	X3	
16.	Melinda könyve (kislány szíven)	X2		54.	Dr. Naményi Gyula k. (nyilazó Hermész)	P1	79×110
17.	Dénes Zsuzsa könyve (kislány könyvön)	X2		55.	Zsadányi András v. k. (katonafigura)	P1	
18.	Dr. Vécsei Blanka könyve (mesebeli királyleány)	X2		56.	Körenek József k. (írnok alak)	X3	
19.	Varga Sándor könyve (fiú a hátán könyvvel)	P1		57.	Cékus Kálmán k. (rajztáblás vitéz)	X3	
20.	Weinek Feri könyve (fiú nagy tollal)	L		58.	Exl. Clarisse Kaldor (könyveken anya gyermekkel)	X2	60×120
21.	Molnár András könyve (Múza)	P1		60.	Keller József k. (férfi kulccsal, pince)	P1	
22.	Reinprecht Rudolf könyve (hangjegycsokor)	P1		61.	Goldene Chocherelle Press-embléma	X2	
23.	Szigeti József könyve (építész)	P1		62.	Malatinszky Géza exl. (könyvtár örrel)	X3	
24.	Moldován Béla könyve (festő)	L		63.	Dr. Domaházi Gergely k.	X2	
25.	Mecseki Rudolf könyve (zongorázó)	P1		64.	Dávid Péter István k. (kehely, biblia)	P1	60×80
26.	Vezendi Rózsa könyve (virágöntöző)	L		65.	Dr. Zalay Béla k. (Jézus-fej)	P1	
27.	Maricsek Irma könyve (nő könyvvel)	P1		66.	Kricsfalussy István k. (növények, táj)	P1	
28.	Stramecz Norbert könyve (römkártyák)	P1		67.	Dr. Bolgár Tibor k. (középkori sebész)	X2	
29.	BUÉK Várkonyi K. (repülő számok)	L		68.	Dr. Piroška László k. (nagy fog, kis orvos)	P1	
1930.				69.	Kolsovsky József k. (furulyás gyerek)	X2	
30.	Szabó Zoltán könyve (gerelyvető)	P1		70.	Dulánszky István k. (rohamsisak, kard)	X3	
31.	Héthy L. könyve (lombikos alak)	L		71.	Móhr Lóránd k. (tudós tekerccsel)	P1	
32.	Furkó Viktor könyve (lúdtollas írnok)	L		72.	Fegyverneky Tibor k. (muskétás hajdú)	X3	
33.	Ex libris Joseph A. Takács (Klió könyvvel az éterben)	P1	52×102	73.	Zalánffy Emil k. (mérőszalag, műszer)	X3	
34.	Kovács Györgyi k. (virágok)	L		74.	Hajdu Eta k. (balettozó nő)	P3	
35.	Óvári Edith k. (kövön ülő nő)	L					
36.	Schnörch Ilona k. (babával játszó nő)	L					
37.	Halász Lajos k. (halász hálóval)	P1					
38.	BUÉK Várkonyi K. (malac lóherével)	L					

Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)	Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)
75.	Diamant József k. (drágakövek)	P3		96.	Dr. Nagy Zsolt k. (családi címer)	P1	65×85
76.	Dr. Grabovszky Kamil k. (Galilei)	P3		97.	Ilus könyve (virágot szedő nő)	P1	75×125
77.	Weisskrochn József k. (pénz, kotta, hangszer)	P3		98.	Dr. Soó Rezső botanicis (könyvből kinövő virág)	P1	90×92
1933.				99.	Deme Sándor k. (mérnök műszerrel)	P1	60×78
78.	Szemerédi József k. (diplomata csákó)	P3		100.	Deme Sándorné k. (olvasó nő gyermekkel)	P1	70×85
79.	Weinberger Jenő k. (kalapos sárkány)	P1		101.	Dr. Soó Rezső geobotanicis (öserdő)	P1	90×121
80.	Jakó Béla k. (virágok vázában)	P1		102.	Dr. Soó Rezső artisticis (akt)	P1	76×124
81.	Jolly kölni (címke)	P1		103.	Nagy Árpád exl. (föld körül repülő alak)	P1	63×100
82.	Müller József k. (kereskedő Merkúrral)	P1		104.	Reisinger Jenő eroticis (homunkulusz gyár)	P1	62×81
83.	Szilva Árpád könyve (címer szilvafával)	P1		105.	Vámosi Béla k. (négy női akt)	P1	76×140
84.	Zoltay Miklós exl. (majom könyvvel)	P1		106.	Exl. Instituti Botanici Univ. Debrecen (Hortobágy)	P1	120×75
85.	Erna könyve (nő művészcímerrel)	P1		107.	Elköltöztem (költözés)	P1	82×60
86.	Székely László k. (kopjafás székely)	P1		107/a	Ex libris Könyves Tóth (kopjafa előtt térdelő magyar)	P1	68×85
87.	Román András k. (csuklyás írnok)	P1		108.	Luxor (reklámfejléc; modern épület piramissal)	P1	110×58
88.	BUÉK Várkonyi K. (malac a pénzben turkál)	P1		109.	Majestic (reklámfejléc; luxushajón)	P1	115×58
1934.				110.	Hansa (reklámfejléc; a régi Hamburg)	P1	125×63
89.	Juhász Irén és Várkonyi Károly jegyesek (két jegygyűrű galambokkal, fakanalak)	P1	135×110	111.	Vienna (reklámfejléc; biedermeier nők)	P1	123×63
90.	Ferenczy J. exl. (koponya könyvvel)	P1		112.	Bagdad (reklámfejléc; kalifa otthona)	P1	118×60
91.	Exl. Tarján Lili. Tündércsapatunk vezetőjének... (cserkész tündérek)	P1	78×130	113.	Manizales (reklámfejléc; kávészüret)	P1	115×58
92.	Dr. Fülöp György exl. (nőt tartó orvos)	P1	55×100	114.	Vezendy Rózsa k. (könyvön egy rózsza)	P1	
93.	Csorián Ferenc exl. (kéz villámokat fog)	P1	80×113	115.	Durkó István k. (sisak és könyv)	P1	
94.	Ez a könyv Zeitleréké (nagy főkönyv előtt álló alakok)	P1	75×100	116.	Grósz Juliska k. (fához támaszkodó nő)	P1	58×98
95.	Dr. Nagy Zsolt k. (címer őslvasokkal)	P1	76×92	117.	BUÉK Várkonyi K. (a pénzeszsák ostroma)	P1	85×65

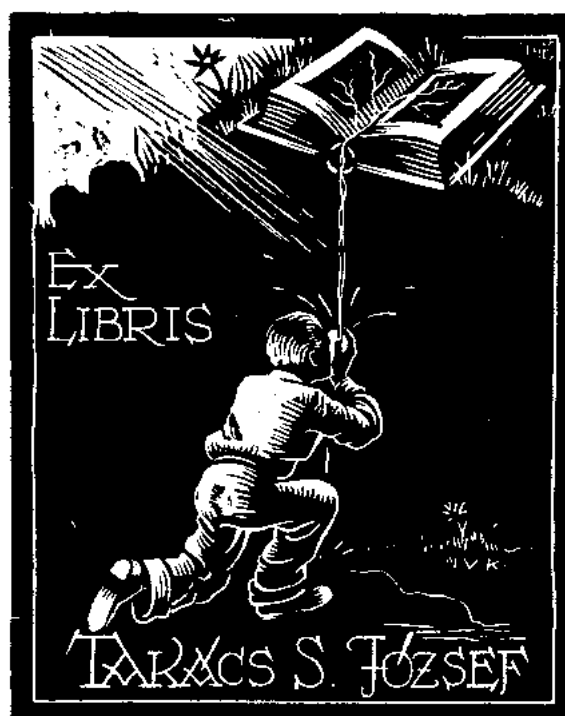


Várkonyi Károly grafikája, op. 97 (adatok a jegyzékben)



Várkonyi Károly grafikája, op. 120 (adatok a jegyzékben)

Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)	Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)
1935.				148.	Szentessy János k. (mocsaras táj)	P1	
118.	Önarckép (egy színben)	X3	120×178	149.	Kiss József k. (árvizes táj)	P1	
119.	Önarckép (két színben)	X3/2	130×185	150.	Halász Lajos k. (halász, hálóban könyv)	P1	
120.	Dr. Török József k. (halállal viaskodó orvos)	P1	66×87	151.	J. Fejér Endre k. (vegyész könyvek között)	P1	
121.	Neviczky József exl. (parasztfej, 3 szín)	X2/3		152.	Babocsay István k. (kard és könyv)	P1	
122.	Jubileumi bélyegkiállítás (Déri Múzeum)	P1	40×30	153.	Kontsek Béla k. (föld körül szaladó alak)	P1	
123.	Jubileumi bélyegkiállítás (debreceni kistemplom, postakocsi)	P1	40×30	154.	Csebe József k. (vártorony, ágyú, könyv)	P1	
124.	Jubileumi bélyegkiállítás (debreceni postás)	P1	30×40	155.	Vincze Imre k. (katona könyvekkel)	P1	
125.	Jubileumi bélyegkiállítás (postakocsi)	P1	40×30	156.	Székács László k. (nádasban búzakéve)	X3	
125/a.	Dr. b. Soó Rezső (jókívánásokat köszöni)	P1	100×80	157.	Dr. Kontsek Miklós k. (Merkúr bottal)	P1	
126.	Lux Arnold könyve (aqua vitae)	P1	75×102	158.	Dr. Kontsek Sándor k. (szépirodalom nemtője)	P1	
126/a.	Irén könyve (könyvön akt)	X3	58×95	159.	Takács S. József exl. (a forrás)	P1	74×93
127.	Dr. Aczél Jenő k. (paragrafus, sárkány)	P1	54×97	160.	Takács József k. (gyertyás alak)	X3	72×92
127/a.	Olga könyve (mézeskalács szív ifjúval)	P1	76×86	161.	Jeddi Fejér Endre k. (Hadak útja)	P1	80×80
128.	Palótás Mihály k. (üllő, sporteszközök, tánc)	P1	87×120	162.	Dr. Gergely Babci k. (világutazó nő)	P1	80×55
128/a.	Eroticis Takács S. J. (phalluson mászó nő)	X1		163.	Takács S. József k. (könyvtornyot vivő férfi)	X3	54×120
129.	Lacika k. (játészó kisfiú)	P1	55×80	164.	Dr. Gergely Babci k. (világutazó nő, vő. op. 162, nagyobb méret)	P1	100×68
129/a.	Hanna könyve (nő fecskékkel)	X3	48×80	165.	Turánok k. (Botond a kapunál)	P1	70×100
130.	Neviczky József k. (hun paraszt, hun úr)	P1	70×90	166.	Exl. Dr. Alexandrii Arany (tudás oltára)	P1	65×125
130/a.	Apám könyve (a fellegvárak)	P1	77×117	167.	Exl. Dr. Alexandrii Arany (hortobágyi álom)	P1	91×120
131.	M. Jolán k. (mesét olvasó nő)	X3		168.	Dr. Arany Sándor k. (szépirodalom tündére)	P1	70×127
132.	Maci k. (olvasó mackó)	X3					
133.	Végh Lajos k. (könyvet olvasó férfi, csillag)	P1					
134.	Sz. Ilona k. (lugasban olvasó nő)	P1					
135.	Bede István k. (álmodozás)	X3					
136.	BUÉK Kontsek Miklós (malac Merkúr-bottal)	P1					
137.	BUÉK Várkonyi K. (öreg év fogadja a fiatal)	P1	70×110				
1936.							
138.	M. Kir. Mezőgazdasági Vegyiskérleti Állomás, Debrecen (vegyész)	P1	62×124				
139.	Takács S. J. k. (könyvforrás)	X2	73×93				
140.	Takács S. J. k. (könyvön hegedű)	X2					
141.	Zétényi István k. (tógás diák)	P1					
142.	Vezendi Zoltán k. (sárkány könyvvel)	P1					
143.	Molnár Endre k. (szintező mérnök)	X2					
144.	V. Rózsa k. (nő virágokkal)	P1					
145.	Gaál Sándor k. (katona műszerrel)	P1					
146.	Varjas Imre k. (magyaros figura)	P1					
147.	G. Candoni exl. (reneszánsz figura)	P1					



Várkonyi Károly grafikája, op. 159 (adatok a jegyzékben)

Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)	Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)
169.	Exl. Dr. Alexandrii Arany (könyvtorony, búza glória, lombik)	X2	67×92	204.	Lehotay Árpád k. (Az ember tragédiája)	P1	53×120
170.	Várkonyi K. exl. (kulacs művészkesztyűvel)	X2	55×75	205.	Várkonyi Károly grafikus (névjegy)	X2	93×38
171.	Irén k. (virágot locsoló nő)	X2	55×75	206.	Angyal Erzsébet k. (kis angyal fáklyával)	X2	53×87
172.	Anyám k. (könyvbe magvető nő)	X2	55×75	207.	Muci k. (fatönkön ülő nő)	P1	47×88
173.	Derzsi Béla k. (lovasszék)	P1		207/a.	Két galamb népies formában	X2	
174.	Kaposi Géza k. (francia tűzér)	P1		208.	Emerici Siklóssy de Pernes exl. (Halászbástya)	P1	55×117
175.	Pisti k. (kisfiú mackóval)	P1		209.	Dr. Vass Elek k. (falutervezés)	X2	
176.	Csapó László exl. (bélyegek, régi érmek)	P1	78×100	210.	Kaas Livia k. (pulnak felolvasó kisleány)	P1	65×110
177.	Eugeni Kelemen k. (fésülködő akt)	P1	48×98	211.	Lugosi Zoltán névjegy (könyvelő)	P1	100×63
178.	Várkonyi K. és Juhász Irén házassá- got kötöttek	P1	75×120	212.	Dr. Weidner Károly k. (katona paragrafussal)	X2	52×78
179.	Keveházy Lajos exl. (alak bibliával)	P1		213.	Weinek család k. (hadbíró)	X2	43×58
180.	Dávid Jenő k. (borospohár, könyv)	P1		214.	BUÉK Schaffnerék (túrázó fiatalok)	P1	110×80
181.	Keveházy Lajos (BUÉK, Krisztus-alak)	P1	65×98	215.	Várkonyi Zsolt megérkezett (faka- nából és ceruzából szikra)	X2	60×90
182.	Pokoly Ildikó megérkezett (Debrecen látképe)	P1		216.	BUÉK Várkonyiék (az elérhető újév a gyermek)	X2	60×98
183.	BUÉK Várkonyiék (Budapestre költöztem)	P1	95×135	217.	Sors ismét Debrecenbe sodort (forgószél)	P1	100×105
184.	Eisler Zsuzsa k. (táncoló nő)	X2	44×94	<i>Folytatása következik!</i> <i>Szöveg: Várkonyi Zsolt, szerkesztette: Vasné dr. Tóth Kornélia</i>			
1937.							
185.	Szabó Miklós k. (pénzeszsákot elfogó alak)	X2	60×75				
186.	Pokoly László k. (rovásírással)	X2	45×70				
187.	P. L. (aktokból monogram, 2 színben)	X2	61×47				
188.	Dr. Pokoly László k. (rádió-adótorony, könyv, jog)	P1					
189.	Ildikó k. (könyvet tépő kisgyerek)	P1	50×77				
190.	Nagy József k. (nagy méretű címer)	X2	147×202				
191.	Dr. Szilágyi Ágota exl. (író nő)	X2	59×80				
192.	Édesapám emlékére (húrokat tépő csontkéz)	X2	95×133				
193.	Márton György k. (török tolmács)	X2	75×90				
194.	Emerici Siklóssy exl. (páncélos lovag)	X2	45×105				
195.	Korenek Ida k. (táncoló nő)	X2	40×98				
196.	Camdem Morisby exl. (lovagló férfi)	P1					
197.	Kausér Árpád k. (újságíró)	X2	60×90				
198.	Alberti Liberi Baronis de Kaas exl. (tudós)	X2	52×105				
199.	Bernczveig [Bernzweig] Lajos exl. (fogtechnikus)	X2	58×80				
200.	Hegyeshalmy exl. (könyvön címer)	X2	70×95				
201.	Kaas Marianne exl. (álmodozó királylány)	P1					
202.	Dr. Vezér Károly k. (középkori jegyző)	X2	58×80				
203.	Dr. Angyal Pálné k. (mesélő nagymama)	P1	60×115				

HÍREK

Europassionata

*A Csokonai Művelődési Ház Palota Galériájában (Budapest)
2020. november 3-án elhangzott megnyitó szerkesztett,
rövidített szövege*

Genetika és a talentum összegződik a pápai származású Ürmös Péter grafikai munkásságában. A nagyapa, id. Ürmös Péter művészi öröksége mellett A. Tóth Sándor, Horváth Dénes, Bérces Gábor, Soltra Elemér, illetve Nemsics Antal említhetők még, mint akik nagy hatással voltak Ürmös Péter művészi fejlődésére. Elkötelezte magát a színproblémákkal való foglalkozás mellett, ami oda vezetett, hogy az első, pécsi főiskolás diploma (1978) után a későbbiekben a Budapesti Műszaki Egyetemen színdinamikai és építészeti formatervezői szakértői diplomát is szerzett.

Pétert hangsúlyozottan érdekli a sokszorosító grafika, ennek municiózus művelése, kiemelkedő ebben, ezt e kiállítás is mutatja. Főként mélynyomású munkákat, színes rézkarcokat készít, inkább kicsi, mint nagy méretekben. Emellett érdekli az építészeti színtervezés, foglalkoztatják színelméleti-színdinamikai problémák, kérdések, ahol viszont nagy méretekről, nagy dimenziókról van szó. Mi lehet ezek közt az összekötő kapocs? Egyrészt a szín, másrészt a nagyon elmélyült, aprólékos munkamódszer és módszer, a szinte semmi véletlenszerűséget meg nem engedő precizitás a grafikák készítése során

HÍREK

Europassionata

A Csokonai Művelődési Ház Palota Galériájában (Budapest)
2020. november 3-án elhangzott megnyitó szerkesztett,
rövidített szövege

Genetika és a talentum összegződik a pápai származású Ürmös Péter grafikai munkásságában. A nagyapa, id. Ürmös Péter művészi öröksége mellett A. Tóth Sándor, Horváth Dénes, Bérces Gábor, Soltra Elemér, illetve Nemsics Antal említhetők még, mint akik nagy hatással voltak Ürmös Péter művészi fejlődésére. Elkötelezte magát a színproblémákkal való foglalkozás mellett, ami oda vezetett, hogy az első, pécsi főiskolás diploma (1978) után a későbbiekben a Budapesti Műszaki Egyetemen színdinamikai és építészeti formatervezői szakértői diplomát is szerzett.

Pétert hangsúlyozottan érdekli a sokszorosító grafika, ennek municiózus művelése, kiemelkedő ebben, ezt a kiállítás is mutatja. Főként mélynyomású munkákat, színes rézkarcokat készít, inkább kicsi, mint nagy méretekben. Emellett érdekli az építészeti színtervezés, foglalkoztatják színelméleti-színdinamikai problémák, kérdések, ahol viszont nagy méretekről, nagy dimenziókról van szó. Mi lehet ezek közt az összekötő kapocs? Egyrészt a szín, másrészt a nagyon elmélyült, aprólékos munkamódszer és metódus, a szinte semmi véletlenszerűséget meg nem engedő precizitás a grafikák készítése során. Végül kapcsolódási pontot jelent az építészeti tematika. Tulajdonképpen egy építészettörténeti sétát tehetünk ezen a ki-

állítás. Nem véletlenül lett a tárlat címe *Europassionata* – a „passionata” a passióval, ill. magyarul a passzióval (azaz szenvedéllyel) egyaránt összefüggésbe hozható, a *Szenvedélyem, Európa* értelmezés a kiállításon is egyértelműen tükröződik. A képeken nem szerepel magyar táj, ellenben rendkívül intenzívek a művész utazási emlékei (Németország, Olaszország, Franciaország, Finnország, Dánia) és azoknak a feldolgozásai. Péter tehát nyugodtan mondhatjuk, hogy egy igazi világpolgár, aki ugyanakkor minden gyökerezettségével ide tartozik ehhez a hazához.

Munkái valóság és fantázia, racionalizmus és irracionális különös elegyét alkotják. A vonalképzés bravúros volta, az abszolút pontosságra törekvés mellett jellemző rá az asszociatív gondolkodásmód. Egy tudásátadó művész, aki nem rejtegeti a műhelytitkait, hanem megosztja másokkal, akár mint pedagógus, akár mint több művésztelep aktív résztvevője, akár mint a művészeti közélet cselekvő részese.

dr. Feledy Balázs



A KBK szegedi csoportja 2020. november 6-án a Szmogyi-könyvtárban megemlékezést tartott *Varga Mátyás* (Budapest, 1910. december 1. – Szeged, 2002. október 28.) grafikusművész, tanár és múzeumalapító, színházi előadások és filmek díszlet- és jelmeztervezője, számos ex libris készítője születésének 110. évfordulója alkalmából. Előadást tartott Rác Mária. Levetítettek a grafikus életútjáról szóló kisfilmet is.



Egy elkésett köszöntő

Dr. Gombos Lászlót nem kell bemutatnunk lapunk hasábjain, mivel sok évtizedes gyűjtői múltját és tevékenységét már több cikkben ismertettük korábban. Egyedi specifikuma révén külön fejezet illeti a gyűjtők között, hiszen a filatéliai berkekben is keresettek azon lapjai, ahol a grafika tükörfoldalára a Magyar Posta által kiadott névértékes bélyegeket ragasztva örvendeztetni meg a bélyeggyűjtőket. Ezeket sok esetben valamilyen postai emlékbélyegzővel is ellátja.

A mostani köszöntő ürügyét az szolgáltatja, hogy gyémánt-diplomája alkalmából készítettett lapja egyúttal a 2020. évi karácsonyi üdvözlete is egyúttal. Sőt, többfunkciós grafika azáltal, hogy nemcsak ex libris, hanem alkalmi – azaz jubileumi – lapként is besorolható a kisgrafikai műfajok közé. Az 1957-ben szerzett jogi diploma hatvanadik évfordulóját üdvözl,



Ürmös Péter linómetszete, X3 (2020), 100×70

amelyhez kapcsolt motívumok évszámait a hetes számra rímelnék. Így Verseghy Ferenc életrajzi adataiban (1757–1822) és Szolnok (Zolnock) török kori látképének dátumában (1617) is visszaköszön a hetes szám. A grafika technikája linómetszet, készítője Ürmös Péter.

V. T. K.



1. Magyar Virtuális Exlibrismúzeum

Palásthy Lajos (1931–2020) gazdag ex libris gyűjteményéből fia, Palásthy Imre indított el egy átfogó honlapot (<http://www.exlibrismuzeum.hu/>) 2020 végén, jelenleg 18.500 grafika szkennelt képével, adataival. A weboldal folyamatosan bővül a gyűjteményben szereplő grafikákkal. A Facebookon is elérhető *Exlibrismúzeum* néven. A virtuális múzeum gyűjteményébe szívesen fogadnak további felajánlásokat, és cserére lehetőség is van. Ezen az elérhetőségen lehet kapcsolatba lépni a honlapszerkesztővel: info@exlibrismuseum.com.



Jeles évfordulók 2021 elején

110 éve született *Bordás Ferenc* (Temesvár, 1911. január 22. – Budapest, 1982. december 28.) népi realista festő- és grafikusművész, több száz ex libris alkotója.

120 éve született *Vadász Endre* (Szeged, 1901. február 28. – Gödöllő, 1944. június 3.) festő- és grafikusművész. Elsősorban rézkarcai, fa- és linóleummetszetei hírese, de tempera- és olajfestményeket is készített. Ugyancsak 120 éve, 1901. január elsején született *Sterbenz Károly*, Sopron város Pro Urbe díjas festő- és grafikusművésze, az ex libris műfaj nemzetközileg elismert alkotója. 1993-ban hunyt el.

2021-ben kettős évfordulója van, 110 éve született és 10 éve hunyt el *Kopasz Márta* (Szeged, 1911. október 26. – Szeged, 2011. március 5.) Szeged város nemzetközi hírű festő- és grafikusművésze, díszpolgára, a KBK szegedi csoportjának megalapítója. Fa- és linóleummetszetein, ex librisein leginkább városkép, történelmi kompozíció és emberábrázolás szerepelnek.



Kopasz Márta linómetszete, X3, 100×94

KÜLFÖLDI HÍREK, PÁLYÁZATOK

A Nemzetközi Miniatűrbiennáléra (BIAMT) a Temesvári Nyugati Tudományegyetem szervezésében a következő kategóriákban lehetett nevezni 2020. szeptember 1-ig: festészet, grafika, szobrászat, kerámia, textilművészet, fotográfia. A pályázaton körünkől grafika kategóriában bekerült a válogatásba Balajti Károly és Palásti Erzsébet több alkotása. A legjobb munkákból létrejövő online kiállítás 2020. november 26-tól tekinthető meg a következő elérhetőségen: <https://arte-fact.uvt.ro/project/biamt2020/>.

*

A járványhelyzet miatt a wellingtoni Victoria Egyetem (Új-Zéland) és az Amerikai Ex libris Társaság által *George Steiner (1929–2020) tiszteletére meghirdetett nemzetközi ex libris pályázat* határideje tavaly októberben lejárt. Végül 28 országból több mint 350 alkotás érkezett be. A pályázatokat nemzetközi zsűri fogja elbírálni. Tervezik új pályázatok kiírását is, egyrészt Dante Alighieri (1265–1321) halálának 700. és James Joyce *Ulysses* (1922) c. regénye megjelenésének 100. évfordulója alkalmából. Részletek később lesznek elérhetők, itt: <https://bookplate.org>.

*

Ex libris Napóleon

Bonaparte Napóleon (1769. augusztus 15. – 1821. május 5.) francia tábornok halálának 200. évfordulója alkalmából Montefiascone településen (Olaszországban) nemzetközi ex libris pályázatot írtak ki 2020 őszén, kizárólag meghívásos alapon. A beküldési határidő 2020. október 31. volt. A művekből katalógus is készül, és több kiállítást terveznek belőlük: Montefiascone (2020. december), Canino (2021. május 5.) és Castiglione Fiorentino (2021. június) településeken. A pályázatra hazánkban több grafikus meghívást kapott, közülük Havasi Tamás, Jáger István és Ürmös Péter munkáit emelte ki a zsűri. Az online katalógus megtekinthető erről a linkről:

<https://www.medagliernenapoleonico.com/copia-di-ex-libris-napoleon-2021>.

*

A Trakai Történeti Múzeum (Litvánia) *Egyszarvú – a kulturális és történelmi örökség jelképe* (2020) címmel rendezett nemzetközi ex libris versenye nagy sikerrel zárult. Körünkől Balajti Károly alkotásai kerültek be a katalógusba és a kiállításra, a szlovéniai Salamon Árpád oklevelet is kapott.

*

A 2020-ban Keith Everard Wingrove (1910–1995) műgyűjtő emlékére kiírt ausztrál nemzetközi ex libris pályázat, az *Australian Bookplate Design Award* benyújtási határidejét meghosszabbították 2021. február 28-ig. Részletek elérhetők itt: <https://www.bookplatedesignaward.com/>.

*

A lengyelországi Oleśnica Közkönyvtár meghirdette IX. Nemzetközi Ex libris és Kisgrafikai Kiállítását, melynek témája: *Kerékpár és természet*. Beküldési határidő: 2021. március 22., a könyvtár címe: Oleśnica Biblioteka Publiczna im. Mikołaja Reja, ul. M. Reja 10. 56-400 Oleśnica, Poland; e-mailben pedig ide: sekretariat@bibliotekaolesnica.pl.

*

A Ljuban Karavelov Regionális Könyvtár (Rusze, Bulgária) által szervezett XVII. Nemzetközi Ex libris Pályázat témája: *Ex*

Libris – Ex Trains, azaz *Vonatok az ex libriseken*. Maximum három különböző mű nyújtható be, 4-4 példányban, méretben a grafikák ábrája nem haladhatja meg a 130×130 mm-t. Beküldési határidő: 2021. május 31., a könyvtár címe: Lyuben Karavelov Regional Library, 1st Dondukov-Korsakov Str., 7000 Ruse, Bulgaria. 2021 őszére terveznek kiállítást a beérkezett anyagból. További részletek olvashatók itt: <https://www.libruse.bg/>.

*

Vogeler 150

Heinrich Vogeler (1872–1942) német festő, grafikus születésének 150. évfordulója alkalmából 2022-re (!) kisgrafikai, ex libris versenyt hirdet a Heinrich Vogeler Társaság és a Német Ex libris Egyesület (DEG). Vogeler életére vagy műveire utaló szabad grafikával vagy ex libris-szel lehet pályázni, max. 2 különböző alkotással. A beadási határidő: 2022. március 1. Részletek a DEG honlapján: <https://www.exlibris-deg.de/2020/11/15/v-o-g-e-l-e-r-1-5-0-exlibris-und-kleingrafik-wettbewerb-zum-150-geburtstag-von-heinrich-vogeler/>.

Összeállította: Vasné dr. Tóth Kornélia

LAPSZEMLE

Knižní značka 2020/3. és 2020/4.

A lapokban Bartolomej Rudas részletesen szemlézi a *Kisgrafika* folyóirat 2020/3., illetve 2020/4. számait, tartalmi ismertetést nyújtva az egyes cikkekről, és újságunk internetes elérhetőségét is közli.

♣

Somogy 2020/2.

Feledy Balázs: *A metsző grafikus* c. cikke Vén Zoltán grafikusművész *Paradigma, paradoxon, parafrázis, parakmé* (2019) c. kötetéről ír kritikát, az érdemei mellett a kötet hiányosságait is felsorakoztatva, mindezt Vén Zoltán iránt való nagyrabecsüléssel és szeretettel. Hiszen Vén Zoltán személye nélkül megírhatatlan a magyar kisgrafika, ex libris története.

♣

Aracs. A délvidéki magyarság közéleti folyóirata, 2020/4.

A folyóirat e száma a borító mellett több cikkhez is Vén Zoltán grafikusművész alkotásait szerepelteti illusztrációként. A lap végén, Arató Antal *Vén Zoltán kisgrafikai kiállítása elé* c. írását 8 oldalas színes melléklet követi, mely szintén Vén Zoltán életművéből válogat.

♣

delmagyar.hu, 2020. november 12.

Tóth A. Péter írása *Varga Mátyás munkásságát méltatták* címmel a szegedi KBK jubileumi megemlékezését ismerteti.

♣

Magyar Grafika 2020. november

Metszetek – illusztrációk – álmok. Palásti Erzsébet kiállítása Kiskunhalason címmel a tárlatot megnyitó Vasné dr. Tóth Kornélia írását olvashatjuk Palásti Erzsébet grafikai munkásságáról.

♣

OSZK blog, 2020. október–2020. február

Ex libris gyűjtők, gyűjtemények címmel indított sorozatában Vasné dr. Tóth Kornélia, az OSZK tudományos munkatársa Arady Kálmán, Balogh Ferenc, Békés István, Béli István és Béllay Pál ex libris gyűjteményét mutatja be, sok képpel illusztráltan. Online olvasható itt: <https://nemzetikonyvtar.blog.hu/>.

Összeállította: V. T. K.

EGYESÜLETI HÍREK

A KBK éves programját a koronavírus-járvány miatt egyelőre nem tudjuk tervezni. Amint javul a helyzet és újra szervezhetjük programjainkat, arról tagjainkat értesíteni fogjuk.

Antalné Tari Zsuzsanna ügyvezető

*

Szomorúan tudatjuk a hírt, hogy *dr. Vida Klára*, a KBK egykori titkára 2020. október 17-én, életének 86. évében elhunyt. Temetése november 6-án volt szűk családi körben. Nyugodjon békében!

*

2020. december 24-én elhunyt a szabadkai születésű *Salamon Árpád* (1930–2020) grafikusművész, nyugalmazott pedagógus, aki a szlovéniai Konjic városában élt és alkotott. Munkásságának jelentős területe volt az ex libris készítés linó- és fametszeti technikával. Sok éven át tagja volt a Kisgrafika Barátok Körének. Munkáit számos nemzetközi pályázaton és tárlaton díjazták. Halálával nagy veszteség érte a nemzetközi ex libris életet. Nyugodjon békében!

Boros György



Salamon Árpád linómetszete, X3 (1997)

*

Tagdíjakat és adományokat kérjük a CIB Bank 10700268-70112139-51100005 számlaszámára befizetni. A számla tulajdonosa a Kisgrafika Barátok Köre. Csekket nem tudunk küldeni! A tagdíj 2021-ben is 3000 Ft, külföldieknek 45 euró.



A Kisgrafika Barátok Köre Egyesület
internetes honlapja:
www.kisgrafika.hu

SUMMARY

Dr. Kornélia Tóth Vas: In Memoriam Lajos Palásthy (1931–2020)

Lajos Palásthy, who was a pillar of our association for decades, deceased on 16th November 2020. He obtained his diploma in engineering. In 1959, he became a member of the Association of Friends of Small Graphic. Between 2000 and 2015, he was the secretary of the society and the managing publisher of the *Kisgrafika* journal. He had a collection of ca. 50-60 thousand ex-libris including about 140 bookplates to his name (<http://www.exlibrismuseum.com>). His favoured graphic artists were Mihály Csiby, Nándor Németh, Béla Petry, etc.

Mrs. Zsigmond Gaál: In Memoriam Dr. Edit Boros (Cell-dömölk, 1949 – Ajka, 2020)

Teacher Edit Boros was a founder member of the local KBK group of Ajka. She was known to be a fair exchange partner. She had a significant collection of the bookplates of Gusztáv Cseh and Zoltán Vén. She travelled a lot, and wrote a number of poems and newspaper articles, too.

István Tamus – Zoltán Fátyol – Ábel Kónya: The "Debrecenért – Debrecenart" Exhibition

The Dürer Ajtosi Association of Graphic Artists was founded 20 years ago. On this occasion, an exhibition was on display in the Centre of Modern and Contemporary Art (MO-DEM) between 22 October and 22 November 2020. The mission of the association – which is located in Debrecen – is to popularize graphics, keep the genre alive and retain its diversity. The graphics on display were quite varied, too.

Dr. Kornélia Tóth Vas: Interview with Artist-Teacher Attila Börösök

An interview with the graphic artist (who lives and works in Debrecen) has already been featured in the 2014/2. number of the journal *Kisgrafika*. Small graphics have always played an important role in Börösök's career. He has been engaged in small graphics and making ex-libris since his college years. His works were featured in several competitions and exhibitions in Hungary and abroad. He is also interested in larger-sized graphics, his favourite techniques are linocut, burin engraving and mezzotint.

Dr. Kornélia Tóth Vas: Bookplates of Famous Collectors in the National Széchényi Library. Dezső Nagy (1911–1981)

Protestant priest, librarian of the Reformed College Library of Debrecen. He collected old coins, books, paintings and bookplates. He first met with ex-libris in the Lehotai Printing House in Debrecen, later he obtained a collection of 12 thousand small graphics. He was a member of the Ajtosi Dürer Guild (founded in 1935) and – following World War II – secretary of the local ex-libris association in Debrecen. Bookplates from his collection were featured in several exhibitions.

Zsolt Várkonyi – Dr. Kornélia Tóth Vas: The Opus List of the Small Graphics of Károly Várkonyi (I.)

On the occasion of the approaching 20th anniversary of the death of Károly Várkonyi (1913–2001), we publish his entire small graphic opus list in several issues of the journal *Kisgrafika*, beginning with the present one. The list was compiled by Zsolt Várkonyi – the artist's son – based on the extant graphics and the artist's notes. The text was edited and prepared for publication by Dr. Kornélia Tóth Vas.

News, Press Review, Society Matters



Havasi Tamás rézkarca, C3 (2020), 98×148



Bánszki Tamás grafikája, 100×83



Ürmös Péter rézkarca, C3+C5 (2019), 108×65